

Таким образом, Изабелла придает этой части своего завещания фактический смысл закона о престолонаследии, Королева лишает своих наследников, как и себя саму, свободы при передаче власти – возможность передать титул в обход этих требований, согласно тексту завещания, не предусматривается. Даже сам монарх не мог обойти естественный порядок вещей, который дает тому, а не другому представителю правящей династии право на верховную власть.

Также в отличие от Хуана II Изабелла отделяет вопрос наследования власти от вопроса наследования имущества. Корона уже мыслится не собственностью, по крайней мере не обычной собственностью правящего дома. Как уже было показано выше, Хуан провозглашает правопреемство своего сына Энрике как в отношении своих титулов, так, через запятую, в недвижимом и движимом имуществе. Изабелла же вопросы своего личного движимого и недвижимого рассматривает отдельно в других пунктах своего завещания.

Таким образом, мы видим, что текст завещания Изабеллы существенно отличается от того, что принадлежит ее отцу. Однако, насколько мы можем говорить о том, что в последней воле Изабеллы видна сама личность королевы? Большая часть ученых, писавших об этом тексте, сходятся во мнении, что текст является очень личным и эмоциональным.

Разные историки из разных стран и эпох от У.Прескотта [12] в середине XIX века до Эдвардса [6] и Фернандеса Альвареса [7] в начале XXI века также оценивали этот документ не только и не столько как юридический памятник, сколько как источник, позволяющий ближе познакомиться с духовным миром правительницы и ее воззрениям на собственное правление и будущее королевства.

Таким образом, последняя воля Изабеллы является ярким примером того, что завещания могут и должны, если это необходимо, рассматриваться сквозь призму методологии изучения эго-документов. Более того, применительно к средневековым текстам, пропитанным духом религиозности, эти тексты, могут быть признаны одними из самых личных и эмоциональных документов, которые позволяют глубже заглянуть во внутренний мир человека прошлого.

1. Нарский, И. В. Фотокарточка на память: семейные истории, фотографические послания и советское детство : (автобио-историко-графический роман) / И. В. Нарский ; Юж.-Урал. гос. ун-т, Фак. права и финансов, Центр культур.-ист. исслед. – Челябинск : Энциклопедия, 2008.
2. Amelang, J. S. Spanish Autobiography in the Early Modern Era / J. S. Amelang // Ego-Dokumente. Annäherung an den Menschen in der Geschichte. – Berlin : Akademie Verlag, 1996.
3. Burke, P. Representations of the Self from Petrarch to Descartes // Rewriting the Self. Histories from the Middle Ages to the Present / P. Burke. – London : Routledge, 1997.
4. Dekker, R. Egodocuments in the Netherlands from the Sixteenth to the Nineteenth Century / R. Dekker // Dutch Crossing: Journal of Low Countries Studies. – Vol. 23. – No. 2. – London : Maney Publishing, 1999.
5. Dekker, R. Egodocuments in History: Autobiographical Writing in its Social Context since the Middle Ages / R. Dekker. – Hilversum : Verloren, 2002.
6. Edwards, J. The Spain of the Catholic monarchs, 1474-1520 / J. Edwards. – Malden (MA) : Blackwell, 2002.
7. Fernández, Á. M. Isabel la Católica / Manuel Fernández Álvarez. – [2-da ed.]. – Madrid : Espasa Calpe, 2003.
8. Fulbrook, M. Rublack U. In Relation: The 'Social Self' and Ego-Documents / M. Fulbrook // German History. – Vol. 28. – No. 3.
9. Henry VII. The will of king – London : T. Payne at the Mews-Gate ; B. White at Horace's Head, Fleet-Street, 1775.
10. Krusenstern, von B. Was sind Selbstzeugnisse? Begriffskritische und quellenkundliche Überlegungen anhand von Beispielen aus dem 17. Jahrhundert // Historische Anthropologie. Kultur. Gesellschaft. Alltag, 2., 1994.
11. Marañón, G. Ensayo biológico sobre Enrique IV de Castilla / G. Marañón // Edición digital a partir de Boletín de la Real Academia de la Historia. – Tomo 96. – 1930.
12. Prescott, W. H. History of the reign of Ferdinand and Isabella the Catholic, of Spain / W. H. Prescott. – London : Routledge, 1841.
13. Schulze, W. Ego-Dokumente: Annäherung an den Menschen in der Geschichte / W. Schulze. – Berlin : Akad.-Verl., 1996.
14. Testamento del Rey de Castilla don Juan II // Memorias de don Enrique IV de Castilla. – T. II. – Madrid : Establecimiento tipografico de fortanet. 1835-1913. – P. 111-124
15. Testamento del señor rei Don Fernando el Catholico, hecho en el Lugar de Medrigalejo a viente y dos de enero del año M.D.XVI.
16. Testamento de la Reyna Catolica Doña Isabel, hecho en la Villa de Medina del campo a doze de octubre del Año M.D.III.// Discursos varios de Historia : con muchas escrituras reales antiguas y notas a algunas dellas / D. J. Dormer. – Zaragoza, 1683.

Сліж Н. У.

КРЫНІЦЫ ПА ГІСТОРЫІ АСТРАЛОГІІ ВЯЛІКАГА КНЯСТВА ЛІТОЎСКАГА (XV–XVII СТСТ.)¹

Гісторыя астралогіі Вялікага Княства Літоўскага з'яўляецца даволі спецыфічнай тэмай для даследавання і мае своеасаблівыя крыніцы. У дадзеным артыкуле мы прадставім асноўныя групы крыніц, якія неабходны для вывучэння дадзенай тэмы. Асноўная мэта – гэта вылучыць віды крыніц. Пералічыць і прааналізаваць усе вядомыя крыніцы па астралогіі ВКЛ не ўяўляецца тэхнічна магчымым.

¹ Даследаванне выканана дзякуючы навуковым стажыроўкам пры Нямецкім гістарычным інстытуце ў Варшаве і пры Універсітэце ў Беластоку па праграме “Салідарны з Беларуссю”.

Рэлігійныя творы праваслаўнага паходжання ўтрымліваюць звесткі па астралогіі. У такіх тэкстаў сустракаюцца толькі базавыя паняцці пра неба, стыхіі, планеты, знакі задыяку. Разам з хрысціянствам у Кіеў прыходзіць не толькі рэлігійная літаратура, але і астралагічная. Таму ў манастырскіх бібліятэках сустракаліся творы рознага плану. Самы ранні рукапіс Ізборнік Святаслава 1073 г. утрымліваў урывак з працы Іаана Дамаскіна з апісаннем сямі паясоў, на якія знаходзяцца Сатурн, Юпіцер, Марс, Сонца, Венера, Меркурый, Месяц, стыхій і знакаў задыяку. На палях былі змешчаны выявы апошніх [9, с. 168]. Сам Ізборнік 1073 г. набыў сваё распаўсюджанне далей, неаднаразова капіяваўся ў розныя перыяду часу [7, с. 335–341; 11, с. 254–268]. У бібліятэцы Супрасльскага манастыра захоўваліся творы Казьмы Індзікаплава “Хрысціянскага тапаграфія, багаслова Іаана Дамаскіна “Дакладным выкладанні праваслаўнай веры”, Талковая Палея [7, с. 101–106, 144–145, 150, 383, 385, 444; 6, с. 97, 100–101; 11, с. 347–353; 13], Ізмарад, Шасцідзён. Варта згадаць Супрасльскі біблейскі зборнік 1507 г., які быў створаны Мацвеем Дзясятым. У ім асобна змешчаны каляндарныя тэксты з табліцамі календару Месяца і медычны астралагічны каляндар. У апошнім якой суадносяцца знакі задыяку і часткі цела [10, с. 208–212].

Важнай групай крыніц з’яўляецца *астралагічная літаратура*. У яе ўваходзяць ананімныя астралагічны творы, працы астралагаў, эфемерыды. Яны з’яўляліся важнымі для навучання астралогіі. На той час былі вядомы, а таксама перакладаліся працы грэчаскіх, арабскіх, візантыйскіх, еўрапейскіх астралагаў – Пталімея, Абу Машара, Гвіда Банаці і іншых. У ВКЛ яны былі ў бібліятэках розных асобаў. Для даследавання астралагічную літаратуру неабходна ведаць, каб разумець узровень тагачасных ведаў і іх рэалізацыю на практыцы. Сістэмна можна было вывучаць астралогію ў Кракаўскім, Падуанскім і іншых універсітэтах. Як правіла яна патрабавалася яшчэ ў медыцынскіх спецыяльнасцях.

У гэтым рэчышчы варта згадаць рукапіс, які належаў Супрасльскаму манастыру, называўся віленскім спісам ці зборнікам. У яго склад уваходзяць тэксты, якія былі перакладзены ў другой палове XV ст. : “Арыстоцелевы варота”, тэкст па фізіягноміцы і іншыя. Асобнае месца займаюць 18 астралагічных тэкстаў розных па аб’ёму і па зместу. Разам яны складаюць базавы падручнік па астралогіі. Цяжка адназначна сказаць ці былі яны скапіраваны з адной крыніцы, але падабраны адмыслова. Даецца асноўная інфармацыя пра планеты і знакі задыяку. Яна неабходна для пачынаючага астралага.

Падручнік складаецца з наступных тэкстаў: 1 “Предисловие о поесех небесных”, 2 “О семи звяздах великих”, 3 “Тых же звездъ моць сицова”, 4 “О луонном ходоу”, 5 “О 12 зодях”, 6 “Мудрость великая бяди без трыда тебе ведомо”, 7 “Сказаніе о седми звездахъ великих”, 8 “Сказание о седмх планетах сиречь великих моцных звездах”, 9 “Осени 12 звезды”, 10 “Початок часом” з табліцай, 11 “А коли хочеш ведат каждого человека звезда его”, 12 “Неделя”, 13 “Седмь сят планеты” (“Седм соут планеты”), 14 “Помышляющю о какои любо ввещи обрести” (Луннік), 15 “Две на десять суть зодей”, 16 “Солнце обходитъ тоу 12 на десять зодей”, 17 “Поут солнечный”, 18 “Лоуна же прояви Богъ изральтяном во поустьни пророком Моисеом соблюдая их от всякого зла” (Луннік) [4, арк. 60 адв. –79 адв., 83 адв. –89 адв.]. Усяго 18 тэкстаў. Усе яны ідуць па парадку, акрамя апошняга. Ён змешчаны пасля двух тэкстаў: “Поучение луннику” і “Книга от Петра Египтенина”.

З іх выразна вылучаюцца тры планетнікі (№ 2, 7, 8). У іх падаецца апісанне планет, за які дзень тыдня адказваюць, над якой тэрыторыяй пануюць, якімі знакамі задыяку кіруюць і іншае. Утрымліваецца два лунніка: адзін апісвае характарыстыку 30 дзён Месяца (№ 18), а другі – праход Месяца па знаках задыяку (№ 4). Невялікія тэксты прысвечаны асобным тэмам: гадзінам планет, шляху сонца па знаках задыяку, злым і добрым планетам і іншае. Падручнік унікальны тым, што гэта адзіны выяўлены на сённяшні дзень і самы старажытны.

Прагностыкі і календары адносіліся да папулярнай астралагічнай літаратуры. Пачалі друкавацца з XV ст. Большая колькасць друкавалася ў Кракаве. Але ў іх змяшчаліся прагнозы для ВКЛ. Акрамя таго некаторыя выданні фінансаваліся нашай шляхтай. Сярод мецэнатаў былі Крыштаф Нарушэвіч, Аляксандр Хадкевіч, Мікалай Радзівіл і іншыя [17].

У дачыненні да папярэдніх груп крыніц важнае значэнне маюць *рэестры бібліятэк* прыватных асоб і рэлігійных устаноў (кляштары і манастыры). Яны сведчаць пра зацікаўленасць у розных сферах, у тым ліку і ў астралогіі. Напрыклад, у бібліятэцы канцлера ВКЛ Альбрэхта Гаштольда (?–1539) былі наступныя выданні: прагностык на 1511 г. [15], кнігі Альберта Вялікага (1200–1280) па фізіягноміцы і іншыя [18, р. 14, 21]. Дамініканскі манах Альберт Вялікі быў вядомы таксама сваімі працамі па астралогіі і алхіміі. У спісе названы проста іншыя кнігі, але не выключаем і выданні па астралогіі. Астралагічны творы сустракаліся ў бібліятэках Жыгімонта Аўгуст, Радзівілаў і іншых.

Важнай крыніцай з’яўляюцца *гараскопы*. У асноўным яны складаліся для вялікіх князёў літоўскіх, шляхты, духавенства. Звычайны чалавек не мог сабе дазволіць. Да таго ж не ўсе ведалі

даты і гадзіны свайго нараджэння. Вядомы былі гараскопы на нараджэнне, на падзею, прагнозы на год для асобы. У асноўным гараскопы захаваліся ў рукапісах у Кракаве. Яны складаліся для Ягайлы і яго дзяцей, Казіміра Ягелончыка, Аляксандра Ягелончыка, Жыгімонта Старога. Гараскопы Боны Сфорцы і Жыгімонта Аўгуста былі надрукаваны. Таксама сустракаюцца і гараскопы падзей. Яны часта складаліся на каранацыю [21].

Яшчэ адзін від крыніц варты ўвагі – гэта *летанісы і хронікі*. Напрыклад, у Марціна Бельскага сустракаюцца цікавыя згадкі пра астралагаў. Адна з іх прысвечана каранацыі Казіміра Ягелончыка, якая адбылася 25 чэрвеня 1447 г. у Кракаве. Матэматыкі і астралагі папярэдзілі, што гэта дрэнная дата [16, s. 385]. Падчас каранацыі адбылася непрыемная сітуацыя. Уварваўся на замак натоўп незадаволеных жанчын і мужчыны з вёскі абата Тынецкага. У іх забралі жывёлу на пастой для новага караля. Загадалі аддаць іх жывёлу. Працягнулі каранацыю. У той жа дзень кляштар у Магіле згарэў. Астралагі аказаліся правы. Гэты дзень быў неспрыяльны з пункту гледжання астралогіі.

Прыватныя крыніцы як дзённікі, мемуары, перапіска істотна дапаўняюць звесткі пра астралогію ў ВКЛ. Часамі сустракаюцца кароткія згадкі пра наведванне астралагаў. Карыснымі для сябе знайшоў парады астралага і віленскага каноніка Войцеха Грабоўскага Фёдар Бўлашоўскі [20]. Істотнай інфармацыяй з’яўляюцца згадкі пра нараджэнне дзяцей з адзначэннем знака задыяку, узыходзячага знаку і іншых астралагічных асаблівасцей. Напрыклад, астралагічныя звесткі прыводзяцца пры нараджэнні дзяцей у хроніцы Кішкаў. Дачка Крыштафа Кішкі – Кацярына нарадзілася 9 сакавіка 1621 г., калі пасля поўні ў знаку Шалі знаходзіўся Месяц [5, арк. 48 адв. –49].

У *літаратуры* таксама на астралогію звярталася ўвага. Перакладны раман IV ст. “Александрыя” быў прысвечаны Аляксандру Македонскаму. Але ў ім сустракаецца астралагічная інфармацыя. Апісвалася, што філосаф Анектанаў дастаў дзіўную табліцу перад Алімпіядай. На ёй месцілася кола з 12 знакамі задыяку, кола з Сонцам і Месяцам. А таксама ў яго быў ланцуг з 7 планетами, якім можна было вызначыць гадзіны і нараджэнне людзей [2, с. 35, 39].

У вершах Сімяона Полацкага прыводзяцца астралагічныя звесткі, якія паказваюць веданне тэмы аўтарам. Гэта сустракаецца ў творах “Miesiące 12 następują”, “Месяцаслове”, “Вянец веры”, “Беседа со планеты”, “4 żywioły u skutki onych і іншыя [1, с / 248; 3, с. 231–233; 8, с. 86, 112, 127–128].

Візуальныя крыніцы таксама ўяўляюць цікавасць. Астралагічны сімвалізм знайшоў сваё адлюстраванне ў розных галінах мастацтва. У храмах, палацах, ілюстрацыях да кніг можна сустрэць выявы знакаў задыяку, планет, гараскопаў. На Вавельскім замку ў Кракаве былі намалюваны астралагічныя знакі і былі напісаны пры іх знакі Гермеса (Signa Hermetis). Аб гэтым сведчыў галандскі матэматык Сымон Стэвін, калі знаходзіўся ў Кракаве ў 1570-1575 гг. З’явіліся яны ў перыяд панавання Жыгімонта Старога. Ён як і яго жонка Бона Сфоца прыхільна ставіліся да астралогіі. Пасля гэта перадалося іх сыну Жыгімонту Аўгусту [20, s. 94–95]. У рукапісу Супрасльскага манастыра сустракаюцца на палях графічныя выявы планет і знакаў задыяку. У цыкле гравюр Лявонція Тарасевіча змешчаны на кожны месяц знакі задыяку.

Такім чынам асноўнымі крыніцамі па гісторыі астралогіі ў Вялікім Княстве Літоўскім рэлігійная літаратура, астралагічная літаратура, прагностыкі і календары, рэестры бібліятэк, гараскопы, хронікі, прыватныя крыніцы, літаратура, візуальныя крыніцы. Разам яны даюць уяўленне пра тэарэтычныя веды, а таксама іх практычнае выкарыстанне.

1. Былинин, В. Poesia docta Симеона Полоцкого / В. Былинин // Естественнаучные представления Древней Руси: счисление лет, символика чисел, “отреченные книги”, астрология, минералогия. – М.: Наука, 1988. – С. 246–259.
2. Беларускія Александрыя, Троя, Трышчан...: перакладная белетрыстыка Беларусі XV-XVII стст. / Уклад. прадм. камент. А. Бразгунова. – Мінск: Беларуская навука, 2009. – 736 с.
3. Звонарева, Л. Нарутфилософские предствления Симиона Полоцкого / Л. Звонарева // Естественнаучные представления Древней Руси: счисление лет, символика чисел, “отреченные книги”, астрология, минералогия. – М.: Наука, 1988. – С. 228–245.
4. Навукова-даследчы адзел кнігазнаўства Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі, НББ № 091 /276К.
5. Нацыянальны гістарычны архіў Беларусі. – Ф. 694. Воп. 1. Спр. 19.
6. Нікалаеў, М. Палата кнігапісная: рукапісная кніга на Беларусі ў X-XVIII стагоддзях / М. Нікалаеў. – Мінск: Мастацкая літаратура, 1993. – 239 с.
7. Описание рукописей Виленской публичной библиотеки, церковно-славянских и русских / сост. Ф. Добрянский. – Вильна, 1882. – 533 с.
8. Полоцкий, Симеон. Вирши / сост.: К. Былинин, Л. У. Звонарёва. – Минск: Маст. літаратура, 1990. – 447 с.
9. Пуцко, В. Знаки Зодіаку на полях Ізборника Святослава 1073 року / В. Пуцко, // Українське небо 2: Студії над історією астрономії в Україні. – Львів, 2014. – С. 164–175.
10. Романова, А. Комплекс календарно-астрологических таблиц в Супрасльском сборнике / А. Романова // Славянская Библия в эпоху раннего книгопечатания: К 510-летию создания Библиейского сборника Матфея Десятого / редкол.: А. Алексеев (отв. ред.). – Санкт-Петербург, 2017. – С. 205–212.
11. Святский, Д. О. Астрономия Древней Руси / Д. О. Святский. – М.: Русская панорама, 2007. – 664 с.
12. Скварчэўскі, Д. Астранамічная і астралагічная спадчына Сімяона Полацкага / Д. Скварчэўскі // Віцебскія старажытнасці: матэрыялы навуковай канферэнцыі, прысвечанай 150-годдзю з дня нараджэння У. Г. Краснянскага, Віцебск, 17–18 кастрычніка 2013 г. – Віцебск, 2017. – С. 136–139.

13. Скварчэўскі, Д. Развіццё астраноміі і хрысціянскай касмалогіі ў Вялікім княстве Літоўскім у XIV–XVII стст. / Д. Скварчэўскі // *Веснік Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта*. – 2015. – № 2. – С. 2–4.
14. Темчин, С. Новый восточнославянский список Изборника болгарского царя Симеона из Великого Княжества Литовского / С. Темчин // *Кныготыра*. – 2015. – № 65. – Р. 254–268.
15. [Almanach ad annum 1511 super meridianum Cracoviensem, Inc. :]. – Cracovia, 1510.
16. Bielski, M. Kronika polska / M. Bielski. – Kraków, 1597. – 506 s.
17. Herlicius, David Prognosticon astrologicum albo praktyka na rok 1621 opisana. – [Lubcza], 1620.
18. Gudmantas, K. Alberto Goštauto biblioteka ir Lietuvos metraščiai / K. Gudmantas // *Knygotyra*. – 2003. – Т. 41. – Р. 9–24.
19. Mossakowski, S. La non più esistente decorazione astrologica del castello reale di Cracovia / S. Mossakowski // *Magia, Astrologia e Religione nel Rinascimento : convegno Polacco-Italiano, Varsavia, 25–27 Settembre 1972*. – Roma, 1974. – С. 90–98.
20. Pawlikowska, W. Wojciech Grabowski z Sierpca. Zapoznana postacie renesansowego Krakowa i Wilna / W. Pawlikowska // *Notatki Płockie*. – 2004. – № 4 / 201. – С. 3–7.
21. Śnieżyńska-Stolot, E. "Zamek piękny na wzgórzu". Horoskopy – zapomniane źródło historyczne / E. Śnieżyńska-Stolot. – Kraków : Księgarnia Akademicka, 2015. – 159 s.

Таценко Т. Н.

СРЕДСТВА МАССОВОЙ ИНФОРМАЦИИ НАЧАЛА НОВОГО ВРЕМЕНИ: НОВЫЕ ПОДХОДЫ К ИЗУЧЕНИЮ ПЕЧАТНЫХ ИМПЕРАТОРСКИХ УКАЗОВ В ГЕРМАНИИ XVI В.

В Научно-историческом архиве Санкт-Петербургского института истории Российской академии наук хранятся около трех десятков подлинных печатных актов императоров Священной Римской империи XVI в. из династии Габсбургов. Они были приобретены известным историком и собирателем Николаем Петровичем Лихачевым (1862–1936) в конце XIX – начале XX в. в различных австрийских и немецких антиквариатах. Печатные акты были инструментом императорской власти и содержат указы (Mandate, Erlasse, Edikte, Ausschreiben) административно-хозяйственного и политического характера. С последними к подданным обращались обычно в острые моменты конфессиональных и военных конфликтов для разъяснения позиции верховной власти и с тем, чтобы подвигнуть подданных действовать в соответствии с ней.

В последние десятилетия оживился интерес исследователей к печатным актам начала Нового времени [2, с. 1–533]. Их стали рассматривать как важнейшие средства массовой информации эпохи. Размноженные с помощью печатного станка и адресованные почти безграничному кругу подданных, императорские указы и послания доставлялись во все уголки империи, развешивались на порталах церквей и стенах общественных зданий, зачитывались на городских площадях и с церковных кафедр. Благодаря тому, что воля монарха доходила таким образом до громадного числа подданных, его власть приобретала большую интенсивность. Начиная с Максимилиана I (1486–1519), императоры активно использовали возможности печати для усиления действительности своей политики. Тиражи их печатных распоряжений порой измерялись тысячами [3, с. 314].

Анализируя печатные акты как средства массовой информации, современные исследователи считают необходимым уделять особое внимание пристальному рассмотрению исторического контекста источника, его автора, круга адресатов, уяснять планируемое воздействие мандата на круг адресатов и способы достижения желаемого результата. При этом важным является выявление стратегий в достижении убедительности текста, в том числе посредством изображения рисков в случае возможного отказа потенциальных адресатов следовать требованиям или призывам печатного документа. Большое значение в анализе имеет стилистическая окраска языка источника, его эмоциональный настрой, образный ряд, метафоры [4, с. 146–147].

В качестве примера обратимся к мандату императора Карла V (1500–1558) от 28 ноября 1546 г. из собрания архива СПбИИ РАН [1, л. 1]. Мандат относится к наиболее распространенному типу однолистных печатных актов (Einblattdruck). Он исполнен на большом листе плотной и грубоватой бумаги размером 43, 5 X 32 см. Печать покрывает только одну сторону листа. Расположенные по ширине и убористо заполняющие лист 40 строк напечатаны единым блоком, использован готический шрифт фрактур. Единственным украшением является богато декорированный инициал W, открывающий текст. На просторном нижнем поле размещаются подписи императора, канцлера и секретаря.

Мандат относится к событиям Шмалькальденской войны (1546–1547 гг.) и политике императора в самом значительном военно-конфессиональном конфликте эпохи Реформации. Целью императора было разгромить протестантов и вернуть их земли в лоно католической церкви. В ноябре 1546 г. театр военных действий перемещался во Франконию. Уходящие на север войска протестантов угрожали разграбить франконские земли и воспользоваться их материальными ресурсами. Преследуя противника, Карл V издает мандат с важной целью, как можно убедительнее предупредить население Франконии, где наряду с подданными католических епископств проживало немало протестантов, в гибельности грозящей им опасности и крайней необходимости мобилизовать все ресурсы в помощь